

**УХВАЛА
ДРУГОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Хабібুলліна Вадима Монеv'яровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 5 частини першої статті 5 Кодексу адміністративного судочинства України

Київ
3 вересня 2025 року
№ 116-2(II)/2025

Справа № 3-160/2025(321/25)

Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України у складі:

Лемака Василя Васильовича – головуєчого,
Водяннікова Олександра Юрійовича – доповідача,
Первомайського Олега Олексійовича,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Хабібулліна Вадима Монеv'яровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 5 частини першої статті 5 Кодексу адміністративного судочинства України.

Заслухавши суддю-доповідача Водяннікова О.Ю. та дослідивши матеріали справи, Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а:

1. Суб'єкт права на конституційну скаргу – Хабібуллін Вадим Монеv'ярович (далі – Заявник) – звернувся до Конституційного Суду України з клопотанням (вх. № 18/321 від 21 серпня 2025 року) перевірити на відповідність статтям 3, 5, 8, 19, 24, 55, 64, 124 Конституції України (конституційність)

пункт 5 частини першої статті 5 Кодексу адміністративного судочинства України (далі – Кодекс), відповідно до якого кожна особа має право в порядку, встановленому Кодексом, звернутися до адміністративного суду, якщо вважає, що рішенням, дією чи бездіяльністю суб'єкта владних повноважень порушені її права, свободи або законні інтереси, і просити про їх захист шляхом „встановлення наявності чи відсутності компетенції (повноважень) суб'єкта владних повноважень“.

2. Зі змісту конституційної скарги та долучених до неї матеріалів убачається таке.

2.1. Кваліфікаційно-дисциплінарна комісія адвокатури Закарпатської області (далі – Комісія) щодо Заявника порушила дисциплінарну справу, в межах якої 21 червня 2023 року його було притягнуто до дисциплінарної відповідальності та застосовано дисциплінарне стягнення у вигляді позбавлення права на зайняття адвокатською діяльністю з наступним виключенням з Єдиного реєстру адвокатів України. Заявник звернувся до суду з позовом, в якому просив визнати протиправними та скасувати зазначені рішення Комісії.

Закарпатський окружний адміністративний суд рішенням від 1 грудня 2023 року у справі № 260/5601/23, залишеним без зміни постановою Восьмого апеляційного адміністративного суду від 7 лютого 2024 року, відмовив Заявнику у задоволенні позовних вимог. Суд касаційної інстанції ухвалою від 21 березня 2024 року повернув касаційну скаргу Заявнику. Судові рішення у справі № 260/5601/23 набрали законної сили.

2.2. Заявник звернувся до Закарпатського окружного адміністративного суду з адміністративним позовом до Комісії (третя особа, яка не заявляє самостійних вимог щодо предмета спору на стороні відповідача – Недержавна некомерційна професійна організація „Національна асоціація адвокатів України“ в особі Ради адвокатів України), у якому просив „встановити відсутність

повноважень (відсутність компетенції) у відповідача з 2022 року як суб'єкта владних повноважень у розумінні статті 22 КАС України“.

Закарпатський окружний адміністративний суд ухвалою від 29 квітня 2025 року відкрив провадження у справі Заявника та вирішив проводити її розгляд за правилами спрощеного позовного провадження.

2.3. Закарпатський окружний адміністративний суд рішенням від 26 травня 2025 року, залишеним без зміни постановою Восьмого апеляційного адміністративного суду від 31 липня 2025 року, у задоволенні позову Заявнику відмовив, зазначивши, серед іншого, що „позивач як на підставу позову посилається на порушення його трудових (соціальних) прав, які вже були предметом розгляду у судах, зокрема по справі № 260/5601/23, якими позивачу було відмовлено у задоволенні позовних вимог. Саме вирішуючи спір (трудовий, спір про притягнення до дисциплінарної відповідальності) судами і вирішуються питання щодо належного відповідача та його компетенції і повноважень <...> враховуючи рішення судів по справі № 260/5601/23, які набрали законної сили, суд зазначає, що позивач на час вирішення даної справи по суті та на час звернення із даним позовом не перебував у трудових або інших відносинах з відповідачем, а отже відсутні підстави вважати, що позовні вимоги звернені для відновлення порушених прав позивача шляхом відновлення чи встановлення компетенції відповідача в межах даної справи можуть підлягати до задоволення. Отже, суд приходить до переконання щодо відмови у задоволенні позовних вимог“.

Не погоджуючись із судовими рішеннями судів першої та апеляційної інстанцій, Заявник оскаржив їх до суду касаційної інстанції.

2.4. Верховний Суд ухвалою від 20 серпня 2025 року відмовив у відкритті касаційного провадження за касаційною скаргою Заявника, мотивувавши тим, що „скаржник не продемонстрував наявності виключних обставин, які за положеннями Кодексу могли б вимагати касаційного розгляду справи <...>

касаційна скарга подана на судові рішення у справі, розглянутій за правилами спрощеного позовного провадження, а аналіз доводів касаційної скарги в сукупності з відображеними в судових рішеннях судів першої та апеляційної інстанцій обставинами справи не дають підстав для висновку про наявність передбачених пунктом 2 частини п'ятої статті 328 Кодексу виняткових обставин справи“.

2.5. Заявник стверджує, що застосування судами оспорюваного припису Кодексу в остаточному судовому рішенні у його справі „призвело до фактичного позбавлення права на судовий захист і контролю за законністю діяльності суб'єктів владних повноважень“.

3. Розв'язуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України виходить із такого.

Згідно із Законом України „Про Конституційний Суд України“ конституційною скаргою є подане до Конституційного Суду України письмове клопотання щодо перевірки на відповідність Конституції України (конституційність) закону України (його окремих приписів), що застосований в остаточному судовому рішенні у справі суб'єкта права на конституційну скаргу (частина перша статті 55); конституційна скарга має містити обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих приписів) із зазначенням того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); суб'єктом права на конституційну скаргу є особа, яка вважає, що застосований в остаточному судовому рішенні в її справі закон України (його окремі приписи) суперечить Конституції України (абзац перший частини першої статті 56).

Зі змісту долучених до конституційної скарги матеріалів убачається, що пункт 5 частини першої статті 5 Кодексу в судових рішеннях у справі Заявника не застосований.

У своїй постанові Восьмий апеляційний адміністративний суд навів зміст частини першої статті 5 Кодексу (способи захисту, серед них – встановлення наявності чи відсутності компетенції) і зробив висновок, що, вирішуючи спір, суд „повинен надати об’єктивну оцінку наявності порушеного права чи інтересу на момент звернення до суду, а також визначити, чи відповідає обраний позивачем спосіб захисту порушеного права тим, що передбачені законодавством, та чи забезпечить такий спосіб захисту відновлення порушеного права позивача“.

Далі суд апеляційної інстанції фактично застосував перше речення частини першої статті 5 Кодексу – він дослідив, чи довів Заявник порушення власного права чи інтересу, і дійшов висновку, що підстав вважати, що позовні вимоги Заявника звернені для відновлення його порушених прав, немає. Отже, Восьмий апеляційний адміністративний суд не вбачав за доцільне досліджувати питання за пунктом 5 частини першої статті 5 Кодексу, адже ним лише визначено один із способів захисту прав позивача і його застосовують виключно у випадку дотримання загальної умови, установлені частиною першою статті 5 Кодексу, – наявність порушення прав, свобод чи інтересів особи.

Верховний Суд в ухвалі від 20 серпня 2025 року не згадав статтю 5 Кодексу, побудувавши правовий аналіз на нормах, якими визначено процесуальні межі касаційного перегляду.

Отже, Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України вважає, що стосовно перевірки на конституційність пункту 5 частини першої статті 5 Кодексу є підстави для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

Ураховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 55, 56, 58, 62, 77, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“, відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Друга колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

п о с т а н о в и л а :

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Хабібулліна Вадима Монеv'яровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 5 частини першої статті 5 Кодексу адміністративного судочинства України на підставі пункту 4 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги.

2. Ухвала Другої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

**ДРУГА КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**